

بررسی اثرات تنظیم کننده‌های رشد گیاهی بر خواص کمی و کیفی خرمای کبکاب

محمود ایزدی^۱ و دکتر عنایت اله تفضلی^۲

۱- دانشجوی سابق کارشناسی ارشد

۲- استاد بخش باغبانی دانشگاه شیراز

این پژوهش به منظور افزایش خواص کمی و کیفی و کاهش ضایعات میوه خرمای کبکاب در دو منطقه از شهرستان دشتستان (بrazجان و سعدآباد) صورت گرفت. از سه تنظیم کننده رشد گیاهی شامل بنزیل آدنین (۰، ۲۵، ۵۰، ۱۰۰ میلی گرم در لیتر)، نفتالین استامید (۰، ۲۵، ۵۰، ۱۰۰ میلی گرم در لیتر) و ۲، ۴-دی ایزو پروپیل استر (۰، ۱۰، ۲۰، ۳۰ میلی گرم در لیتر) دو هفته پس از گرده افشانی استفاده گردید.

پژوهش در سال ۱۳۷۷ به صورت طرح بلوک‌های کامل تصادفی با ۱۲ تیمار و ۴ تکرار در هر منطقه به صورت جداگانه انجام گرفت، برای این منظور در هر منطقه ۱۲ اصله نخل و روی هر نخل چهار خوشه در نظر گرفته و صفات کمی و کیفی زیر اندازه‌گیری شد: وزن، طول، قطر هسته و میوه (خلال و تمار)، وزن گوشت، نسبت گوشت به هسته، درصد مواد جامد محلول، وزن خوشه، درصد ریزش میوه‌ها و درصد میوه‌های رسیده در خوشه.

میانگین‌ها با استفاده از آزمون دانکن با یکدیگر مقایسه شدند. بررسی نتایج بدست آمده نشان داد در هر دو منطقه تیمار تنظیم کننده‌های رشد باعث افزایش وزن، طول و قطر خلال و تمار نسبت به شاهد شدند. اثر تنظیم کننده‌های رشد با افزایش غلظت در مورد این صفات افزایش یافت. بیشترین تأثیر در افزایش وزن و اندازه میوه در این پژوهش مربوط به تیمار ۳۰ میلی گرم در لیتر بود. همچنین هر سه تنظیم کننده رشد باعث افزایش وزن گوشت میوه و نسبت گوشت به هسته در مرحله خلال و تمار گردیدند، اگر چه اختلاف بعضی از تیمارها با شاهد در این زمینه از لحاظ آماری معنی دار نبود. هیچکدام از تیمارها بر وزن، طول و قطر هسته، درصد مواد جامد محلول و وزن خوشه تأثیر معنی دار نداشتند. همچنین تیمار بنزیل آدنین باعث افزایش درصد میوه‌های رسیده در خوشه گردید. بالاترین درصد میوه‌های رسیده در خوشه مربوط به تیمار بنزیل آدنین (۱۰۰ میلی گرم در لیتر) بود. از طرف دیگر تیمارهای نفتالین استامید ۲، ۴-دی درصد میوه‌های رسیده در خوشه را کاهش دادند و با افزایش غلظت تیمارها درصد میوه رسیده در خوشه کاهش بیشتری یافت. کمترین درصد میوه‌های رسیده در خوشه مربوط به تیمار

نفتالین استامید (۱۰۰ میلی گرم در لیتر) بود. هر سه تنظیم کننده رشد درصد ریزش میوه‌ها را افزایش دادند و با افزایش غلظت تنظیم کننده‌های رشد ریزش میوه‌های بیشتر گردید. بیشترین تأثیر را در این مورد مربوط به تیمار ۴،۲-دی (۳۰ میلی گرم در لیتر) بود. در مورد بسیاری از صفات، میانگین‌های بدست آمده در دو منطقه اختلاف معنی دار نشان دادند ولی با استفاده از تجزیه مرکب هیچگونه برهمکنشی بین منطقه و تیمارها مشاهده نشد. این موضوع نشان دهنده اثر یکسان تیمارها در دو منطقه می‌باشد و به نظر می‌رسد اختلاف بین میانگین صفات مورد نظر در دو منطقه ناشی از تفاوت بین شرایط آب و هوایی و زراعی دو منطقه باشد.